

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

กลุ่มชาวเวียดนามที่อพยพไปตั้งถิ่นฐานนอกประเทศเวียดนามที่เรียกกันว่า ชาวเวียดนามโพ้นทะเลได้เดินทางอพยพมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเป็นเวลาช้านานแล้ว ดังนั้นในปัจจุบันเราจึงพบว่ามีชาวเวียดนามกระจายอยู่เกือบทั่วประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพฯ จันทบุรี ระยอง ชลบุรี สกลนคร และนครพนม เป็นต้น ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีถือว่าเป็นชุมชนชาวเวียดนามโพ้นทะเลที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเมื่อกว่า 300 ปีก่อน ปีเตอร์ เอ พูล (Peter A. Poole) นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน ได้กล่าวไว้เมื่อปี พ.ศ. 2510 ว่า ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีถือว่าเป็นชุมชนชาวเวียดนามที่มีประชากรนับถือศาสนาคาทอลิกมากที่สุดในประเทศไทย (มุสดี จันทวิมล. 2541 : 43 - 46)

ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรี (อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล) เป็นชุมชนดั้งเดิมที่วัดโรมันคาทอลิกถูกสร้างขึ้นและดำรงอยู่มาเป็นเวลานานถึง 300 ปี ในกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมา เราพบว่าการดำรงอยู่ของชุมชนจะมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนตลอดเวลาที่ผ่านมามี วิถีชีวิตของชุมชนและงานอภิบาลของคาทอลิกในจันทบุรี จึงมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างแยกไม่ออก (สง่า นามทอง. 2528 : 29 - 39; มุสดี จันทวิมล. 2541 : 97; อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล. ม.ป.ป. : 17)

ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรี สามารถรักษาความเชื่อทางศาสนาที่เรียกกันทางศาสนาว่า ชุมชนแห่งความเชื่อที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรี ได้แก่ ปัจจัยหลัก 4 ปัจจัย คือ (ฮันดิงตัน แซมมวลฟี. 2525 : 204)

1. ความสามารถในการปรับตัวของชุมชน (Adaptability)
2. ความเป็นตัวของตัวเองของชุมชน (Autonomy)
3. ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในชุมชน (Coherence)
4. การขยายกลไกซับซ้อนขึ้นของชุมชน (Complexity)

ความสามารถในการปรับตัวของชุมชนคาทอลิกจันทบุรี

ความเป็นปึกแผ่นของชุมชนคาทอลิกเป็นผลมาจากความสามารถในการปรับตัวของชุมชนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงภายนอกชุมชน ไม่ว่าจะเป็นบริบททางเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และกระแสโลกาภิวัตน์ ความสามารถในการปรับตัวของชุมชนคาทอลิกพิจารณาได้จากอายุของชุมชน ตั้งแต่เริ่มจัดตั้ง จำนวนรุ่นของคุณพ่อเจ้าวัดที่มาประจำวัดจันทบุรี รวมถึงการปรับเปลี่ยนบทบาท

ทางเศรษฐกิจของชุมชน เช่น ปรับจากอาชีพทอเส้นมาเป็นการทำพลอย เป็นต้น ความเป็นสถาบันของชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรี ประการแรกสามารถชี้วัดได้จากการดำรงอยู่ของชุมชนมากกว่า 300 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2242 - พ.ศ. 2552 เราเห็นพัฒนาการของชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีได้จากการสร้างวัดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันรวม 5 หลัง ดังนี้ (สง่า นามทอน. 2528 : 30 - 35; วิทยาลัยแสงธรรม. 2533 : 229; อันเร ไชยเผือก. สัมภาษณ์. 2552; อ้างถึงใน ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. 2552 : 44 - 45)

วัดหลังที่ 1 สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2255 คุณพ่อโตแลนติโนได้นำชุมชนคาทอลิกสร้างวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีที่เป็นทางการหลังที่ 1 วัดที่สร้างในครั้งนี้เป็นลักษณะวัดน้อย (Chapelle) วัดถูกสร้างขึ้นบนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจันทบุรี ในบริเวณเนินสูงริมฝั่งทางทิศใต้ของเจดีย์วัดจันทนาราม ไปประมาณ 200 - 300 เมตร วัดหลังที่ 1 จึงถือได้ว่าเกิดขึ้นจากการร่วมมือร่วมใจกันระหว่างคุณพ่อกับสัตบุรุษ

วัดหลังที่ 2 คุณพ่อและคริสตชนชาวจันทบุรีได้พร้อมใจกันสร้างขึ้นในบริเวณเดิมหลังจากทางไทยเข้าใจผิดว่าคาทอลิกชาวเวียดนามเป็นโจรสลัด และมีการจับกุมตัวไปยังอยุธยาต่อมาในปี พ.ศ. 2295 เมื่อคุณพ่อเดอแก้วนาเดินทางมาถึงวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีพบว่าไม่มีวัดและสัตบุรุษอยู่เลย แต่เมื่อข่าวของคุณพ่อองค์ใหม่มาเป็นเจ้าอาวาสวัดทราบไปถึงคริสตชนที่หนีการจับกุมไปซ่อนตัวอยู่ในป่า คริสตชนกลุ่มนี้ก็ออกมารวมกลุ่มกัน และปลูกกะต้อบเป็นที่อยู่อาศัยพร้อมกันนี้ก็ได้สร้างวัดเล็ก ๆ เป็นหลังที่ 2 ของชุมชน วัดหลังนี้ปลูกด้วยไม้ไผ่และกระดานเก่า ๆ หลังคาใช้มุงด้วยใบตาล

วัดหลังที่ 3 วัดโรมันคาทอลิกถูกสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2377 เป็นอาคารในลักษณะชั่วคราวเท่านั้น คือ สร้างด้วยไม้ไผ่และกระดานเก่า ๆ โดยย้ายวัดใหม่ข้ามมาอยู่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำจันทบุรี โดยมีคุณพ่อเคลมังโซเป็นเจ้าอาวาส คุณพ่อได้สร้างวัดหลังที่ 3 ขึ้น ในบริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดหลังปัจจุบัน อันเป็นช่วงเดียวกับที่รัชกาลที่ 3 ได้โปรดให้สมเด็จพระยามหาจักรีบรมราชูปถัมภ์มาสร้างป้อมและเมืองใหม่ที่ชุมชนเนินงเพื่อป้องกันศึกจากประเทศเวียดนามที่บาดหมางกับไทย ในกรณีเจ้าอนุวงศ์เจ้าเมืองเวียงจันทน์

วัดหลังที่ 4 วัดถูกสร้างขึ้นเนื่องจากชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีเจริญเติบโตขึ้นมากในช่วงปี พ.ศ. 2398 ดังจะเห็นได้จากการมีสัตบุรุษมากกว่า 1,000 คน ประกอบกับวัดเดิมก็ทรุดโทรมและคับแคบ เนื่องจากตัววัดทำด้วยไม้กระดานเก่า ๆ ผุพัง และมุงด้วยใบตาล คุณพ่อรังแพงจึงเริ่มขอรับเงินบริจาค เพื่อสร้างวัดหลังใหม่หลังที่ 4 พระสังฆราชปลัดเลอแก้วส์ทราบเรื่องจึงได้สนับสนุนให้คุณพ่อรังแพงสร้างวัดหลังใหม่ขึ้นมา โดยบอกบุญแก่ชาวคาทอลิกในประเทศไทย โดยก่อสร้างเป็นวัดอิฐปูนอย่างถาวร จากพระนิพนธ์ของรัชกาลที่ 5 ทำให้เราทราบว่าวัดหลังที่ 4 ลงมือสร้างตั้งแต่ พ.ศ. 2398 จนถึง พ.ศ. 2419 ก็ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ วัดหลังที่ 4 จึงใช้เวลาในการสร้างกว่า 20 ปี

วัดหลังที่ 5 ซึ่งเป็นวัดหลังปัจจุบัน ถูกสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2448 เนื่องจากวัดหลังที่ 4 ถึงแม้ว่าจะก่อสร้างด้วยถาวรวัตถุแล้วก็ตาม แต่ต่อมาวัดก็คับแคบเกินไปสำหรับสัตบุรุษที่เพิ่มขึ้น เพราะตามสถิติปรากฏว่ามีสัตบุรุษเพิ่มขึ้นกว่าหนึ่งพันคน คุณพ่อเปรี๊ก็จึงเริ่มสร้างวัดหลังที่ 5 การสร้างวัดใช้เวลา 4 ปี และมีสัตบุรุษเสียสละมากมาย ในการสร้างวัดหลังนี้ชาวบ้านต้องใช้เรือบรรทุกทรายจากบ้านศาลหินมาใช้ในการก่อสร้าง และยังต้องใช้ช่างจำนวนมากได้อาคารวัดสำหรับเป็นฐานแทนเสาเข็ม

ความเป็นตัวของตัวของชุมชนคาทอลิกจันทบุรี

ความเป็นปึกแผ่นของชุมชน วัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีเกิดขึ้นได้ เพราะชุมชนมีความเป็นตัวของตัวเอง โดยไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของผู้อื่นหรือองค์การภายนอก

ชุมชน วัด โรมันคาทอลิกจันทบุรีนั้น เป็นชุมชนที่มีพื้นฐานทางศาสนา ดังนั้นผู้นำทางศาสนาจึงมีบทบาทสำคัญในการปกครองชุมชน ซึ่งในที่นี้หมายถึงการทำงานอภิบาล ผู้นำศาสนาของคาทอลิกที่มีบทบาทในชุมชน ได้แก่ คุณพ่อ และซิสเตอร์ การมีนักบวชชายหญิงที่เป็นคนพื้นเมืองจึงเป็นการแสดงออกถึงความป็นอิสระของชุมชนคาทอลิก เนื่องจากคริสต์ศาสนาเป็นการนำเข้ามาโดยคณะธรรมทูตจากต่างประเทศ ดังนั้นศาสนาคาทอลิกจึงมักถูกมองว่าเป็นศาสนาฝรั่ง

จากการค้นคว้าเอกสารทางประวัติศาสตร์ มีความเป็นไปได้สูงมากกว่าคณะรักไม้กางเขนแห่งจันทบุรี มีกำเนิดควบคู่กับกลุ่มคริสตชนของวัดแม่พระปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ก่อนหน้านี้ไม่มีบันทึกเรื่องราวของคณะรักไม้กางเขนแห่งจันทบุรี โดยตรง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2346 มีหลักฐานบันทึกการเปิดบ้านคณะรักไม้กางเขนที่จันทบุรี ที่เหลือยังมีบันทึกไว้ด้วยว่าเมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียกรุงแก่พม่าครั้งที่สอง ในปี พ.ศ. 2310 นั้น บ้านเมืองถูกเผา รวมทั้งวัดวาอารามและโรงเรียนของคาทอลิกก็ถูกเผาไปด้วย ในช่วงที่บ้านเมืองกำลังระส่ำระสายนั้น ภคินีคณะรักไม้กางเขนจะมีเหลืออยู่ก็เพียงที่จันทบุรีเพียงแห่งเดียวเท่านั้นในประเทศสยาม (คณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี. 2546 : 80 - 81, 96, 100)

และในปี พ.ศ. 2354 พระสังฆราชการ์โน ได้รับรองคณะภายใต้ชื่อว่า “คณะรักไม้กางเขน” (คณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี. 2546 : 81)

พระสังฆราชลัมแบร์ต เดอ ลาม็อต ได้มอบหมายพันธกิจให้คณะรักไม้กางเขนดูแลพยาบาลผู้ที่เจ็บป่วยทั้งที่เป็นคาทอลิกและไม่ใช่คาทอลิก เพื่อใช้งานนี้เป็นทางช่วยเหลือและกลับใจ อีกทั้งให้เอาใจใส่ล้างบาปเด็กทารกที่ใกล้ตาย คณะรักไม้กางเขนแห่งจันทบุรีจึงทำงานให้บริการรักษาด้วยยาสมุนไพร คือ การกวาดยาเด็กทารก ทำยาแก้ไข้ รักษาเลือดลมไม่ดี น้ำมันรักษาบาดแผล โดยการไปรักษาตามบ้าน และดูแลรับรักษาเมื่อมีผู้นำคนป่วยมาให้รักษาในอาราม

พบว่ามิได้รับการรักษาให้หายเป็นจำนวนมาก ในปัจจุบันคณะรักไม้กางเขนแห่งจันทบุรีหันกลับมาฟื้นฟูการใช้สมุนไพรในการรักษาและใช้ในงานแพร่ธรรม โดยการส่งสมาชิกไปเรียนวิชาแพทย์แผนไทย และแผนโบราณ เพื่อรับใบประกอบโรคศิลป์จากกระทรวงสาธารณสุข (คณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี. 2546 : 113, 115)

นอกจากซิสเตอร์คณะรักไม้กางเขนซึ่งเป็นนักบวชหญิงแล้ว ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกยังได้พัฒนาซิสเตอร์อีกกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทในการทำงานด้านจิตวิญญาณ โดยไม่พบปะผู้คนโดยตรง ซึ่งรู้จักกันในสังคมไทยว่า “ซีลับ” ซิสเตอร์เหล่านี้จะทำหน้าที่ในการสวดภาวนาอยู่ในอารามที่ปกปิด โดยมีความเชื่อว่าการปฏิบัติศาสนกิจดังกล่าวจะมีผลต่อชีวิตทางศาสนาของคนในชุมชน

นอกจากความเป็นตัวของตัวเองทางด้านศาสนาแล้ว ชุมชนคาทอลิกยังมีกีฬาพื้นบ้านที่เป็นเฉพาะของตัวเองด้วยคือ กีฬาลูกกลัน (เปตองยักษ์) กับกีฬาบันซ้อล (สะบ้าสอก) กีฬาทั้งสองชนิดนี้ทางชุมชนหลังวัดได้เล่นติดต่อกันมาเป็นเวลาถึง 150 ปี แต่ในปัจจุบันเกือบจะสูญหายไปและยังคงรักษาไว้ในรูปกิจกรรมการเรียนของโรงเรียนลาซาล จันทบุรี (อันเร ไชยเผือก. สัมภาษณ์. 2552)

ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชุมชนคาทอลิก

ชุมชนคาทอลิกจันทบุรีสามารถสร้างความเป็นปึกแผ่นได้นั้น เนื่องจากคนในชุมชนมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน จากความเชื่อคาทอลิกอันเดียวกัน เราสามารถเห็นความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีได้จากความร่วมมือกันในการทำกิจกรรมของชุมชน โดยส่วนร่วม ในรูปแบบที่รู้จักกันในสังคมไทยว่า “การเอาแรง” คือ

การสร้างวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เราจะพบว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมาโดยตลอด เช่น การสร้างวัดหลังที่ 1 คุณพ่อโตแลนติโน ได้นำชุมชนคาทอลิกสร้าง ในปี พ.ศ. 2255 และแม้ว่าวัดหลังที่ 1 นี้จะเป็นการสร้างในลักษณะวัดน้อย แต่ก็เกิดขึ้นจากการร่วมมือร่วมใจกันระหว่างคุณพ่อกับสัตบุรุษ (สง่า นามทอน. 2528 : 30)

ในการสร้างวัดโรมันคาทอลิกหลังที่ 4 ขึ้นการเตรียมหิน อิฐ และอุปกรณ์ให้พร้อมนั้น พวกสัตบุรุษได้พากันไปหาหินหาอิฐตามเจดีย์ร้างที่ใกล้เคียงมาได้พอสมควร แต่ยังไม่ทันลงมือทำการก่อสร้าง เจ้าเมืองจันทบุรีทราบเรื่องเข้าและได้สั่งให้เอาหินเอาอิฐที่เก็บมานั้นไปคืนยังที่เก่า พวกสัตบุรุษจึงต้องใช้เวลาไปบรรทุกหินที่บ้านราด ซึ่งต้องใช้เวลาเดินทางถึง 10 ชั่วโมง แต่สัตบุรุษวัดจันทบุรีก็ได้ย่อท้อ (วัดโรมันคาทอลิกจันทบุรี. 2503 : 15)

ล่าสุดการสร้างวัดโรมันคาทอลิกหลังที่ 5 เนื่องจากในเวลานั้นมีจำนวนสัตบุรุษถึง 2,400 คน วัดหลังที่ 4 จึงคับแคบมาก ในปี พ.ศ. 2448 จึงลงมือริ้ววัดหลังที่ 4 และสร้างวัดจันทบุรีหลังที่ 5

โดยใช้เวลาสร้าง 4 ปี มีสัตบุรุษที่ได้ช่วยได้เสียสละไว้มากมาย ตัวอย่างเช่น ผู้ที่ถวายเงินซื้อกระจก ภาพสีบางรูป มีนายเต็ก นายเหนียว เล่าเต็กหลี เจ๊กเซ่ง นางเคี่ยม แซ่ก้วย นาฬิกาที่ตั้งบนหอนวด และ รูปแม่พระนิรมลองค์ที่ตั้งเหนือแท่นกลางวัดเป็นพระรูปประธาน มีนายแจ่ม นางทาบถวายเงินซื้อ ส่วนรูปนักบุญยออาคิมและนักบุญอันนาที่ตั้งเคียงข้างรูปแม่พระมีนายแจ่ม นางต่าง กิจพานิช ถวายเงินซื้อ สำหรับคุณพ่อมุง ได้สละเงิน 1,800 บาท ซื้อระฆังใหญ่ มีการใช้อิฐที่ทำกันเองจาก โรงเผาอิฐ ทุกครัวเรือน ได้สละไม่ว่าจะเป็นกำลังทรัพย์หรือกำลังกาย ดังนั้นการก่อสร้างวัดหลัง ปัจจุบันจึงไม่มีครอบครัวไหนที่ไม่ได้ช่วยเหลือ (สง่า นามทอน. 2528 : 36; วัดโรมันคาทอลิกจันทบุรี. 2503 : 12)

ต่อมาเมื่อคุณพ่อบุญชู ระเบียบพิช มาเป็นเจ้าอาวาสวัด โรมันคาทอลิกจันทบุรี ท่านได้ทำการ บูรณะวัด โดยได้ปรับพื้นฐานลานวัด ทั้งหน้าวัดและข้างวัด เพราะแต่เดิมนั้นตัววัดตั้งอยู่บนเนินเตี้ยๆ รวมถึงลานหน้าวัดก็ลาดต่ำลงสู่แม่น้ำ เมื่อมีฝนตกคร่าวใต้น้ำก็จะท่วม ทำให้ไม่สะดวกต่อการสัญจรไปมา ในการบูรณะวัดครั้งนี้คุณพ่อบุญชูได้ขอแรงสัตบุรุษทุกครัวเรือนขนทรายจาก แม่น้ำประมาณ 4,000 ลูกบาศก์เมตร ถมจนทำให้วัดอยู่ในระดับพื้นน้ำ (สง่า นามทอน. 2528 : 38)

ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของวัด โรมันคาทอลิกเป็นทุนทางสังคมที่แสดงให้เห็น ได้อย่างชัดเจนเมื่อมีภัยคุกคามจากภายนอกชุมชน กรณีการเบียดเบียนศาสนาของ “กลุ่มเลือดไทย” เป็นตัวอย่างที่ประจักษ์ถึงความเป็น้ำหนึ่งใจเดียวกันดังกล่าว คือ

กระแสอุดมการณ์ชาตินิยมในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้นำไปสู่การจัดตั้ง กลุ่มชาตินิยมต่อต้านศาสนาคริสต์ที่เรียกว่ากลุ่มเลือดไทย กลุ่มเลือดไทยมองว่าคาทอลิกเป็นศัตรู ของชาติ เนื่องจากมองว่าคริสต์ศาสนาเป็นศาสนาของฝรั่งเศส ซึ่งเป็นศัตรูของไทยในสมัยนั้น ความคิดต่อต้านคาทอลิกของคณะเลือดไทยเป็นสิ่งที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา และได้รับการตอกย้ำในปัญหาความขัดแย้งระหว่างสยามกับฝรั่งเศสในปี ร.ศ. 112 (พ.ศ. 2436) สมัยรัชกาลที่ 5 เนื่องจากการต่อต้านคริสต์ศาสนาตั้งอยู่บนความเชื่อว่าคาทอลิกเป็นศาสนาของประเทศฝรั่งเศส เท่านั้น ดังนั้นการต่อต้านคาทอลิกกับฝรั่งเศสจึงเป็นสิ่งเดียวกัน แต่ความเชื่อเช่นนี้ยังสะท้อนแง่มุมบวก ออกมาด้วย เช่น การที่พระมหากษัตริย์ไทยมักใช้ธรรมเนียมชุดฝรั่งเศสเป็นคนกลางเชื่อมความสัมพันธ์ไมตรี ระหว่างสยามประเทศกับฝรั่งเศส โดยมีเป้าประสงค์ทางการค้าต่างประเทศเป็นสำคัญ (คุณพ่อสุรชัย ชุ่มศรีพันธุ์. 2543 ก : 28 - 29)

คณะเลือดไทยเป็นกลุ่มคนไทยที่อ้างตัวเองว่าเป็นผู้รักชาติ กลุ่มทำหน้าที่สนับสนุน นโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล เพื่อส่งเสริมความเป็นชาตินิยม สมาชิกของคณะทุกคนจะถูกปลูกฝังให้มี จิตสำนึกว่า “ศาสนาโรมันคาทอลิก เป็นศาสนาต่างชาติเป็นศาสนาของศัตรู ผู้ที่นับถือศาสนานี้

ก็เป็นศัตรูของชาติไทย” ฉะนั้นเลือดไทยทุกคนต้องช่วยกันหาทางกำจัดศัตรูของชาติเหล่านี้ให้หมดไป ทั้งทางตรงและทางอ้อม (คุณพ่อสุรชัย ชุ่มศรีพันธ์ุ. 2543 ข : 38)

คณะเลือดไทยเริ่มก่อตั้งขึ้นที่นครหลวง (กรุงเทพฯ) และได้แพร่กระจายไปตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ คือ จังหวัดในภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ และพิษณุโลก จังหวัดในภาคกลาง ได้แก่ นครปฐม อยุธยา จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ชลบุรี จันทบุรี และจังหวัดในภาคอีสาน ได้แก่ นครพนม สกลนคร หนองคาย อุรธานี เลย นครราชสีมา และนครจำปาศักดิ์ (คุณพ่อสุรชัย ชุ่มศรีพันธ์ุ. 2543 ข : 38)

ธรรมทูตที่ถูกคณะเลือดไทยเบียดเบียนโดยตรงก็คือ ธรรมทูตฝรั่งเศส พบว่า ธรรมทูตฝรั่งเศส 13 องค์ ถูกตำรวจจับกุมเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน และถูกบังคับให้เดินทางมากรุงเทพฯ โดยไม่สามารถทำอะไรได้เลย การเบียดเบียนคณะธรรมทูตปรากฏตามบันทึกไว้ว่า (คุณพ่อสุรชัย ชุ่มศรีพันธ์ุ. 2543 ก : 31)

การเบียดเบียนพวกคาทอลิกได้ลุกลามไปในทุกเขตวัดของมิสซังต่าง ๆ ความรุนแรงมากขึ้นแล้วแต่จังหวัด ที่จันทบุรีผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอช่วยต่อต้านคาทอลิก โดยปล่อยให้คณะเลือดไทยเรียกประชุมอบรมพวกคาทอลิกเพื่อบีบให้ละทิ้งศาสนา (คุณพ่อสุรชัย ชุ่มศรีพันธ์ุ. 2543 ข : 90)

พวกคาทอลิกที่วัดจันทบุรีในขณะนั้นมีสัตบุรุษมากถึง 5,000 คน พวกคาทอลิกจึงรวมตัวกันเพื่อป้องกันวัดและคุ้มครองคุณพ่อซิมอนเจ้าอาวาส โดยได้จัดยามเฝ้าทั้งวันทั้งคืน คราใดเมื่อพวกเลือดไทยรวมกลุ่มกันเพื่อจะเข้าทำลายวัด หัวหน้าคาทอลิกก็ตีกลองเป็นจังหวะสัญญาณในทันทีทันใดคาทอลิกที่แข็งแรงทุกคน ทั้งผู้ชาย ผู้หญิง ชายหนุ่ม และหญิงสาว ก็ถืออาวุธที่พอหาได้ เช่น ไม้ตะบอง มีดโต้ พั่ว จอบ เป็นต้น มาพร้อมกันที่วัด เมื่อพวกเลือดไทยเห็นดังนั้นก็จะรีบถอยออกไป (คุณพ่อสุรชัย ชุ่มศรีพันธ์ุ. 2543 ก : 90)

ตามจริงนั้นคาทอลิกที่อยู่ “หลังวัด” และ “บ้านล่าง” นั้นมักจะมี ความขัดแย้งกัน เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน กล่าวคือคาทอลิก “บ้านล่าง” มักมีฐานะที่ดี ในขณะที่ “หลังวัด” ฐานะค่อนข้างยากจน ความขัดแย้งปรากฏให้เห็นจากการที่คนบ้านล่างมักจะกลัวเวลาไปหลังวัด และเคยมีความขัดแย้งกันจนถึงขั้นแต่ละฝ่ายคิดจะสร้างสร้างวัดคาทอลิกขึ้นเองในแต่ละฝั่งแม่น้ำ แต่การที่คนทั้งสองกลุ่มมารวมพลังกันเพื่อปกป้องคุณพ่อซิมอน ซึ่งเป็นคุณพ่อเจ้าวัดในช่วงเวลานั้น แสดงให้เห็นถึงความเห็นใจเดียวกันที่มาจากรากฐานอัตลักษณ์ความเป็นคริสตชนร่วมกันนั่นเอง (คุณพ่อสุดเจน ฝันเรือง. สัมภาษณ์. 2549; คุณพ่อเมธี วรรณชัยวงศ์. สัมภาษณ์. 2549)

✓ การขยายกลไกขับเคลื่อนของชุมชนคาทอลิก

การขยายกลไกขับเคลื่อนของชุมชนคาทอลิกจันทบุรี หมายถึง การเพิ่มจำนวนองค์กรเดิม และพัฒนาองค์กรใหม่ ๆ ภายในชุมชน อันจะมีผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่นมากขึ้น นอกจากการสร้างวัดที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนคาทอลิกจันทบุรีแล้ว ชุมชนยังได้ขยายกิจกรรม ส่วนรวมของชุมชนที่หลากหลาย และครอบคลุมพื้นที่ในส่วนต่าง ๆ ของจันทบุรีและจังหวัดใกล้เคียง กิจกรรมของชุมชนที่พัฒนาขึ้นมา มี ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2215 สมัยพระสังฆราชลัมแบร์ต ได้มีการตั้งภคินีคณะรักไม้กางเขนขึ้น จากการค้นคว้าเอกสารทางประวัติศาสตร์ พบว่ามีความเป็นไปได้สูงว่าคณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี มีกำเนิดควบคู่กับกลุ่มคริสตชนของวัดแม่พระปฏิสนธินิรมล จันทบุรี หลังจากนั้นไม่มีบันทึกเรื่องราว ของคณะรักกางเขน แห่งจันทบุรี จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2346 มีหลักฐานบันทึกการเปิดบ้าน คณะรักกางเขนที่จันทบุรี (วิทยาลัยแสงธรรม. 2533 : 220; คุณพ่อธีรพล กอบวิทยากุล. ม.ป.ป. : 86 - 87)

วัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีมีการจัดตั้งโรงเรียนสอนวิชาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการขึ้น เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2450 โดยใช้ชื่อว่า “โรงเรียนมารีอาลัย” โดยทางวัดได้ให้คณะเซนต์คาเบรียล เข้ามาบริหาร (ซิสเตอร์อุบล ผังรักษ์. สัมภาษณ์. 2549) ต่อมาทางวัดได้ขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ โดยใช้ชื่อใหม่ว่า “โรงเรียนมารดาพิทักษ์” เมื่อโรงเรียนมีนักเรียนเพิ่มมากขึ้นก็มีการพัฒนา ขยายเป็นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โดยการเริ่มแยกนักเรียนชายหญิงจากโรงเรียนมารดาพิทักษ์ เป็นมารดาพิทักษ์ 1 สำหรับนักเรียนชาย แยกนักเรียนหญิงเป็นมารดาพิทักษ์ 2 ต่อมาก็เปลี่ยนเป็น โรงเรียนมารดาพิทักษ์สำหรับเด็กชาย และโรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์สำหรับเด็กหญิง เป็นเอกเทศ โดยมอบกิจการให้ซิสเตอร์คณะรักกางเขนเข้าบริหารงาน (สง่า นามทอง. 2528 : 67)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2505 คณะลาซาลก็ได้รับมอบกิจการ โรงเรียนมารดาพิทักษ์ทั้งหมดไป และได้ย้ายไปอยู่ที่ที่เป็นโรงเรียนลาซาลจนทุกวันนี้ และใน พ.ศ. 2491 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียน มารดาพิทักษ์ และโรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ขึ้น โรงเรียนได้เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนมารดาพิทักษ์แผนกมัธยม” (วัดโรมันคาทอลิกจันทบุรี. ม.ป.ป. : 41; สง่า นามทอง. 2528 : 68)

ในปี พ.ศ. 2494 ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรียังได้พัฒนาซิสเตอร์อีกกลุ่มหนึ่งที่มี บทบาทในการทำงานด้านจิตวิญญาณ โดยการสร้างอารามคาร์แมล และสร้างอาคารที่พักชั่วคราว สำหรับภคินี เนื่องจากพระสังฆราช ยาโกเบ แจง เกิดสว่าง ประารถนาที่จะมีอารามนักบวช คาร์เมไลท์ ในมิสซังจันทบุรี เพื่อมีภารกิจด้านการภาวนาเป็นพิเศษแก่บรรดาคณะพ่อ สัตบุรุษ และงานแพร่ ธรรมคณะภคินีของอารามคาร์แมลจันทบุรี (อารามคาร์แมล จันทบุรี. 2547 : 57)

ในปี พ.ศ. 2542 ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรียังมีบริการด้านสาธารณสุข คือ บ้านพักผู้สูงอายุคามิลเลียน โซเซียล เซนเตอร์ ซึ่งเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน บ้านพักผู้สูงอายุนี้เป็นหน่วยงานหนึ่งของมูลนิธิคณะนักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทย ดำเนินงานโดยคณะนักบวชคามิลเลียน เจตนารมณ์ของคณะฯ ก็คือการดูแลรับใช้ผู้ป่วยและผู้สูงอายุ โดยยึดถือแบบอย่างนักบุญคามิลโล เด แลลิส ผู้ก่อตั้งคณะนักบวชคามิลเลียน นักบุญคามิลโล ได้อุทิศชีวิตของท่านในการดูแลรักษาผู้เจ็บป่วย ผู้สูงอายุทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยมีการจัดสถานที่ให้มีสภาพแวดล้อมที่สวยงามเหมาะสำหรับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะด้านความปลอดภัย รวมถึงดูแลผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม วิญญาณ โดยมีการจัดกิจกรรมทางศาสนา สันทนาการ การออกกำลังกาย และอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ (คามิลเลียน โซเซียล เซนเตอร์. ม.ป.ป. : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

นอกจากนี้วัดคาทอลิกจันทบุรียังได้แพร่ธรรมและขยายชุมชนคริสตชนให้กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมัชชูปอรั้งเฟงเป็นเจ้าอาวาส คุณพ่อรังเฟงได้ทำหน้าที่ดูแลวัดจันทบุรีตลอดชีวิตของท่าน การทำงานของท่านได้รับความร่วมมือจากคุณพ่อ โกลเดต์ เจ้าอาวาสวัด คอนเซ็ปชัน และวัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ กรุงเทพฯ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในปี พ.ศ. 2383 การทำงานแพร่ธรรมของคุณพ่อรังเฟงในจันทบุรีประสบผลสำเร็จเกินคาด คือ พบว่ามีคนจันทบุรีกลับใจมานับถือศาสนาคริสต์หลายคน ในจำนวนนี้มีหมอไสยศาสตร์คนหนึ่งกลับใจมานับถือศาสนาคริสต์ด้วย เหตุการณ์เช่นนี้เป็นข่าวเลื่องลือมากในจันทบุรี นอกจากนี้คุณพ่อรังเฟงยังต้องทำงานแพร่ธรรมกับคนจีนที่อพยพหนีภัยสงครามกลางเมืองในประเทศจีนมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่จันทบุรี โดยคุณพ่อช่วยให้กลับใจมานับถือศาสนาคริสต์ได้สำเร็จ (คุณพ่อโรแบต์ โกลเด. 2549 : 305)

การทำงานแพร่ธรรมทำให้วัดคาทอลิกจันทบุรีสามารถขยายชุมชนคริสตชนให้กระจายกันอยู่ในหมู่บ้านต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ได้แก่ ปากน้ำ ปากน้ำเวฬุ วันยาว ตรอกนอง บ้านใหม่ บ้านแสง ท่าใหม่ พระสังฆราชก็อาสาเป็นผู้สร้างวัดที่ทำใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์ของชาวจีน วัดบ้านแสงเป็นชุมชนคาทอลิกที่ก่อตั้งมาตั้งแต่สมัยพระสังฆราชพลอรั้งส์ นอกจากนี้คุณพ่อเปริกัลยังได้มาก่อตั้งชุมชนคาทอลิกที่ตราดใน พ.ศ. 2447 และ พ.ศ. 2449 ท่านได้ซื้อที่ดินและลงมือก่อสร้างวัดหลังปัจจุบันซึ่งถวายแด่พระนางมารีย์รับเกียรติยกขึ้นสวรรค์ (คุณพ่อโรแบต์ โกลเด. 2549 : 526)

นอกจากนี้ยังมีชุมชนวัดพระธาตุแห่งพระเยซูเจ้า อ.ขลุง วัดนักบุญอแซฟกรรมกร อ.ท่าใหม่ และวัดอัครเทวดา บ้านแหลมประคอง.เมือง อีกด้วย

การขยายชุมชนคริสตชนโดยการแพร่ธรรมของวัดจันทบุรี มีผลทำให้ต่อมาพระศาสนจักรได้ยกฐานะจันทบุรีเป็นมิสซังใหม่ ในปี พ.ศ. 2487 และกลายเป็นสังฆมณฑลจันทบุรีในปี พ.ศ. 2508

ส่วนวัดจันทบุรีได้รับเกียรติยกฐานะเป็นอาสนวิหารในปีเดียวกัน ซึ่งหมายความว่า เป็นวัดแม่ที่ก่อให้เกิดวัดอื่น ๆ ตามมา (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. 2552 ก : 69)

นอกจากชุมชนวัดคาทอลิกจันทบุรีจะสามารถขยายชุมชนแห่งความเชื่อไปสู่ชุมชนอื่นแล้ว เราพบว่า ตัววัดจันทบุรีก็ได้พัฒนาคลังองค์กรรองรับกับปัญหาภายในชุมชนได้อย่างรอบด้าน โดยการมีกิจกรรมหรือองค์กรคาทอลิกที่หลากหลายตามวัย ตั้งแต่เด็ก เยาวชน วัยทำงาน จนถึงวัยผู้สูงอายุ รวมถึงองค์กรที่คนทุกวัยสามารถเข้าร่วมได้ตามความสนใจ เช่น กิจกรรมส่งเสริมความเชื่อ กิจกรรมดำเนินงานอภิบาล กิจกรรมด้านการพัฒนา เป็นต้น (อาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล จันทบุรี. 2548 : 17; สง่า นามทอน. 2528 : 107 - 113)

จากการศึกษาข้างต้นพบว่า ชุมชนวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรี (อาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล) เป็นชุมชนดั้งเดิมที่วัดโรมันคาทอลิกถูกสร้างขึ้นและดำรงอยู่มาเป็นเวลานานถึง 300 ปี ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ในกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ผ่านมาระบบการดำรงอยู่ของชุมชนจะมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนตลอดเวลาที่ผ่านมา ดังนั้นวิถีชีวิตของชุมชนและงานอภิบาลของคาทอลิกในจันทบุรีจึงมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างแยกไม่ออก อาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล ยังมีการสืบทอดความเป็นชุมชนคาทอลิกมาจนถึงปัจจุบัน และเป็นวัดเดียวที่ยังคงความเป็นชุมชนคาทอลิกมาอย่างยาวนาน และยังสามารถขยายการเป็นชุมชนแห่งความเชื่อไปยังพื้นที่ต่าง ๆ และบริเวณใกล้เคียง โดยการทำงานแพร่ธรรม ทำให้วัดคาทอลิกจันทบุรีสามารถขยายชุมชนคริสตชนให้กระจายกันอยู่ในหมู่บ้านต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ได้แก่ ปากน้ำเวฬุ วันยาว ตรอกนอง บ้านใหม่ บ้านแสง และท่าใหม่ นอกจากนี้ยังมีชุมชนวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อ.ขลุง วัดนักบุญยอแซฟกรรมกร อ.ท่าใหม่ และวัดอาร์กขเทวดา บ้านแหลมประคู้ อ.เมือง ที่มีการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนต่าง ๆ ตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อ.ขลุงนั้นมีการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนเป็นเวลานานกว่า 140 ปี เป็นชุมชนคริสตชนใหญ่ ที่มีจำนวนคาทอลิกที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมาก รองมาจากอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล จังหวัดจันทบุรี การสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิก ท่ามกลางแรงผลักดันทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม รวมถึงเงื่อนไขในการเปลี่ยนแปลงจากอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมล ไปสู่ชุมชนคาทอลิกวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง ทั้งวัฒนธรรมความเชื่อ พิธีกรรม และองค์กรต่าง ๆ ในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาว่าจริงๆ แล้วมีพัฒนาการของชุมชนวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้าอำเภอขลุง มีความเป็นมาอย่างไร และสถานการณ์ของครอบครัวคาทอลิกขลุงมีการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิกในด้านต่าง ๆ จากอาสนวิหารพระนางมารีออปฏิสนธินิรมลมาน้อยเพียงใด หรือมีการเปลี่ยนแปลงและสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของตนเองอย่างไร การได้คำตอบดังกล่าวก็จะนำไปสู่ความเข้าใจถึงการสร้างอัตลักษณ์ใหม่

และทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของชุมชนวัดพระธาตุยาคูแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอลำทะเมนชัย ในปัจจุบัน รวมถึงจะนำไปสู่แนวทางการอภิบาลของวัดพระธาตุยาคูแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอลำทะเมนชัย ที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของชุมชนคาทอลิกวัดพระธาตุยาคูแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิกของอาสนวิหารแม่นางมารีอา ปฎิสนธินิรมล ไปสู่ชุมชนคาทอลิกวัดพระธาตุยาคูแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงพัฒนาการของชุมชนคาทอลิกวัดพระธาตุยาคูแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดจันทบุรี และการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิกของอาสนวิหารพระนางมารีอา ปฎิสนธินิรมล
2. ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการวางแผนงานอภิบาลของวัดหรือวางแผนการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับชุมชนวัดพระธาตุยาคูแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตในด้านช่วงเวลาของการศึกษา

เพื่อศึกษาพัฒนาการและการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิกของอาสนวิหารพระนางมารีอา ปฎิสนธินิรมล ไปสู่ชุมชนคาทอลิกวัดพระธาตุยาคูแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดจันทบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2250 - พ.ศ. 2557 (ค.ศ. 1707 - ค.ศ. 2014)

ขอบเขตในด้านพื้นที่ของการศึกษา

ชุมชนคาทอลิกวัดพระธาตุยาคูแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดจันทบุรี ซึ่งปัจจุบันแบ่งเป็นเขตชุมชน 5 เขต ได้แก่ เขตวัด เขตตลาด เขตเกาะลอย เขตสันติสุข เขตแสนสุข

ขอบเขตในด้านเนื้อหาของการศึกษา

การสำรวจจะใช้แนวคิดจากองค์ความรู้ทางวิชาการในปัจจุบันและประยุกต์ให้เข้ากับสภาพที่เป็นจริงของอาสนวิหารพระนางมารีอา ปฎิสนธินิรมล ไปสู่วัดพระธาตุยาคูแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอลำทะเมนชัย โดยการลงไปสัมภาษณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์ทางด้านประชากรและการตั้งถิ่นฐาน ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านการเมืองการปกครอง วัฒนธรรมและชีวิตทางศาสนา

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

โรมันคาทอลิก หมายถึง ชื่อนิกายหนึ่งในคริสต์ศาสนา มีสันตะปาปาเป็นประมุข นักบวชในนิกายนี้ เรียกว่า บาทหลวง

งานอภิบาล หมายถึง การที่ผู้คนให้ความช่วยเหลือและดูแลคนอื่น ๆ ในคริสตจักรหรือชุมชนของพวกเขาอภิบาลในความรู้สึกนี้สามารถนำไปใช้กับการฟัง การสนับสนุน ส่งเสริมและตีสอน

ชุมชนแห่งความเชื่อ หมายถึง สมาชิกในชุมชนนั้น ๆ มีความคิดความเข้าใจและการยอมรับนับถือ เชื่อมั่นในสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยไม่ต้องมีเหตุผลใดมาสนับสนุนหรือพิสูจน์

การทำพิธีกรรม หมายถึง การยอมรับความทุกข์ยากลำบากความเจ็บปวดหรือการปฏิเสธตนเองที่จะละเว้นกิจกรรมที่นำความสุขหรือความสนุกส่วนตัว หรือตั้งใจ ลด-ละ-เลิก กิจกรรมที่ไม่ดี ซึ่งอาจเป็นการยึดติดในบาปต่าง ๆ หรือนิสัยที่ไม่ดีของเรา โดยเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากความตั้งใจ ความจริงใจและด้วยใจเสรีของเราเอง โดยมีจุดประสงค์เพื่อจะทำตัวเองให้ใกล้ชิดพระเจ้ามากยิ่งขึ้น

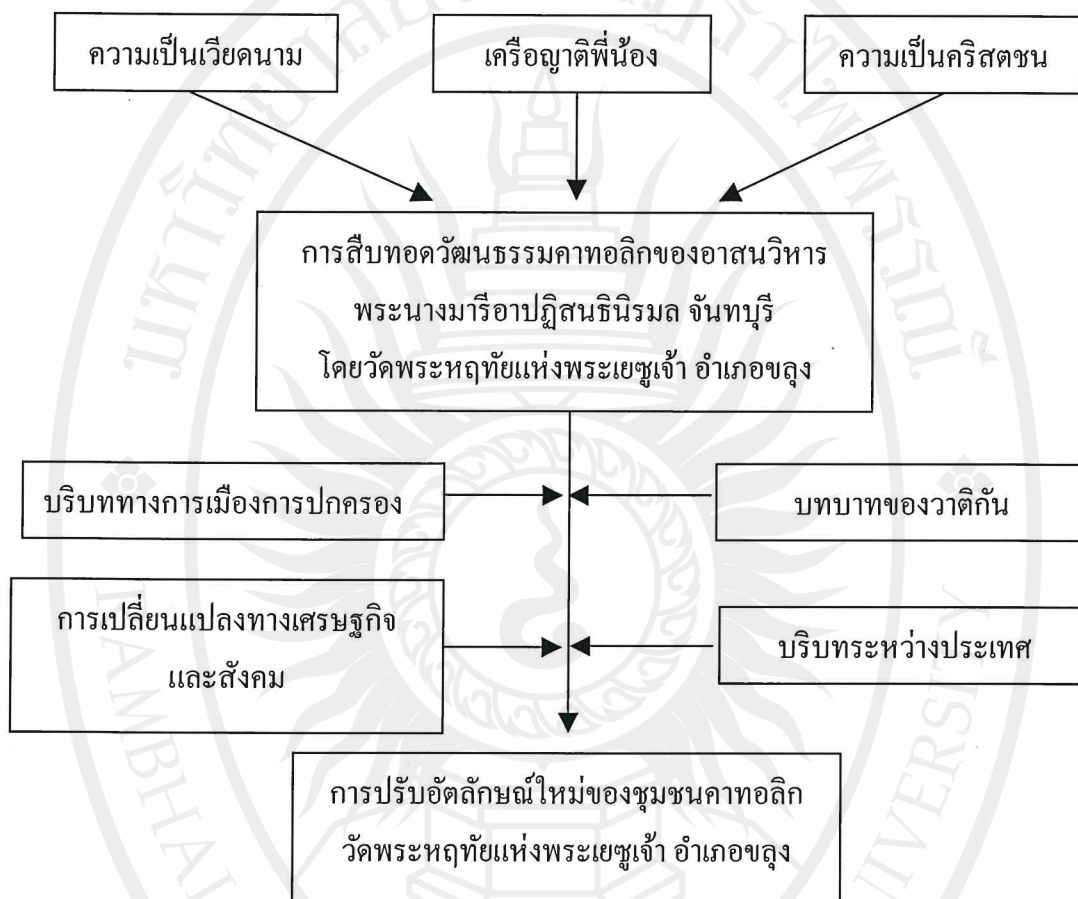
ศีลล้างบาป หมายถึง ศีลศักดิ์สิทธิ์ที่ชำระบาปกำเนิดและบาปอื่น ๆ ยกโทษบาปทั้งสิ้น ทั้งทำให้ผู้รับศีลล้างบาปเกิดเป็นบุตรพระเจ้าและอยู่ในพระหรรษทาน

ศีลสมรส หมายถึง ศีลศักดิ์สิทธิ์ที่พระเยซูคริสตเจ้าตั้งขึ้น เพื่อประทานพระหรรษทานแก่ชายหญิงผู้รับศีลล้างบาปอย่างถูกต้อง อาศัยการแต่งงานตามพิธีของพระศาสนจักร

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสำรวจองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากภาพประกอบ 1 จะพบว่า การสืบทอดวัฒนธรรมคาทอลิกของอาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธิ์นรมล จันทบุรี โดยวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอลดงนั้น มีผลมาจากการมีพื้นฐานเป็นชาวเวียดนาม ความเป็นเครือญาติเป็นพี่น้อง และความเป็นคริสตชน แต่อย่างไรก็ดี มีสถานการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้น ทั้งในด้านบทบาทของวาติกันบริบทระหว่างประเทศบริบททางการเมืองการปกครองและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลกระทบและอาจก่อให้เกิดการปรับอัตลักษณ์ใหม่ของชุมชนคาทอลิกวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอลดง